

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Повдинок число по 16 ет.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а ми возьмем милости і віри не возьмем, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє вастереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Голос бл. п. Володимира Барвіньського

про політику розпуки

(присвячуємо «Комітетови розпуки»).

„Наші десперанти“.

(Кінець).

Если мірою борби двох противних сторін єсть сила їх ідеалів чи ідей ними представлених, то Русини в своїй борбі за свою народність мають тепер безперечно корисніше і то незрівняно корисніше становище як 40 до 50 літ тому назад (а тепер вжеж корисніше, як в 80-их роках — Ред. Русл.). Руска народність, о котрій самі Русини в Галичині перед 50 роками мало що знали сказати, стала ясною не лише для загалу Русинів, ожила в їх самопізнаню і напоїла їх патріотизмом, але здобула собі признає фактичного і теоретично оправданого ествоваия не лише у Поляків, Росиян, але і у зовсім чужих народів европейского заходу. Новійша література, яка розвинула ся на Україні від часів Григ. Основяненка і Шевченка, а у нас від часів Марк. Шашкевича — література справді народна і на народній основі оперта і весь нарід обнимаюча — дала нам тверду основу нашого національного розвою, она пояснила нам сущність нашої народности, розкрила її життєнні сторони і указала нам ясну дорогу, якою слідує нам поступати в нашій дальшій розвою народнім. Що більше — силою тої нашої літератури народної ми станули на тій широкій основі нового життя народів, на котрій єдино може при новійшій розвою людских ідей успішно відбувати ся розвій життя народу, бо ми в нашій націоналізмі обняли цілий наш нарід, у всіх его верствах і клясах яко цілість покликану до рівноправного житя. Як і недостаточна є ще наша література в многих зглядах, але вже і в теперішнім своїм виді поставила она наш народній ідеал настілько ясно і світло, що в тім згляді має для нас первенство перед кождою иншою літературою а іменно перед польскою. Чим іменно може польска література притягнути до себе маси руского народу? Як ні високо стійні під зглядом артистичним є твори Міцкевича, Красінського, Словацкого і инших польских писателів, — по своему народному ідеалови, по своїй шляхотській вузкости, по своїй віддалености від житя не тільки руского, але й польского люду, остануть ся они зовсім далекими і непригожими для житя маси руского народу, а навіть в приближеню не можуть для него мати тої оживляючої сили духової, як на скрізь народні твори Шевченка, Основяненка, Нечуя, Марка Вовчка, Федьковича і т. д. Помінаючи теоретичні спори, спробуйте лише в практиці провирити наші слова, подайте народови в приступний для него спосіб разом з «Дзядами» і «Паном Тадеушом» Міцкевича хоч би лише «Думки» Шевченка або его «Катерину» і «Наймичку», его «Гайдамаки», подайте ему разом з Крашевским і

Корженевским Основяненка, Нечуя, Марка Вовчка, — а скоро побачите, в чім пізнаєть він свою душу, свою народну гадку, свої споминки і куди він прихилить ся цілою душею. От чому Полякам ні з чим виступити до агітації серед руского народу, нічим его огріти і до себе пригорнути — і щоб ні говорити, а наша література під зглядом глибини щиронародного чувства має далеко більшу силу, як польска література, котра крім легенд о Вандах, Станиславах, Войцехах і славославних королівских житописий сумнівної вартости ще дуже мало що випродукувала справді стійного і щиро народного для свого польского люду. (Задля того і теперішня польска агітація їх нібито «ходженє в народ» після рецепти Козловских et comr. не буде мати тривких успіхів і не таке страшне для Русинів. Ред. Русл.). Тут безперечно сила по нашій стороні, бо і наша література і ми стоїмо і хочемо стояти посеред народа з ним разом нерозлучні (не поведе ся тут також хитра теория Козловских — *wygrać ruski lud z pod wpływu ruskich agitatorów!* Ред. Русл.), тимчасом коли верховодячі Поляки не тільки стоять, але хочуть і дальше стояти по давньому над народом і що найбільше звати ся «добродіями людку». Наша найближша задача з одной сторони щораз більше і ширше розвивати рідну, щиронародну літературу, а з другої сторони дбати о то, щоби та література, та сама духовна народна праця входила в душу мас народних, стала ся їх власностию, їх житєм духовим — а се є іменно та просвітна праця на родна, до якої так справедливо завзивав о. Качала.

Чи така праця неможлива хочби і серед теперішних обставин? Коли нам декуди неправно забирають законно дозволені рускі книжки, то ми не повинні задля того закладати руки, але треба постарати ся, законною дорогою, щоби ті беззаконности були усунені. Кожда беззаконність повинна визвати з нашої сторони законний відпір. Колиж указує ся на то, що школи в руках наших противників, то ми позволимо собі на се замітити, що по перше школа не є єдиним способом ширеня народної просвіти, а по друге, і ті, що перші розбудили і найкрасше розвинули нашу літературу, не зробили се через школи, але по мимо шкіл, котрі і тоді не находили ся в наших руках. Безперечно так розвій самої літератури, як і її ширенє межі народом стрічає тепер много перешкоди, але не забуваймо, що одною з головних перешкод є почасти наша власна вина: з одной сторони наша трусливість і непорядність, з другої наше взаїмне розднанє, наша нетерпимість, і відвічна слабість братних междуособиць. Замість сварити ся о марниці і виводити правописи або й взагалі лінгвістичні спори до первостепенної ваги, замість себе задля форм і кількох слів виклипати і проscribeвати і власною сварнею подавати ворогам пригоже оруже против нас самих, — будьмо більше вирозумілі, більше обопільно толерантні і для форми не жертвуймо нашої народности.

Коли при нинішних обставинах може до року розходити ся 10.000 книжочок популярних, то нічого і ніхто не може нас спинити, постарати ся о то, щоби таких книжочок розходило ся хоч 100.000 і щоби они були по можности як найлучше редактовані. Ніхто не може нас спинити, основувати народні читальні, устроювати популярні відчити для народу, скликати віча народні, закладати і порядкувати каси, поучати нарід господарства і т. д., тількиж до сего треба сполученя сил, братної любови і щирої підмоги і заохоти. В згоді і спільній діяльности всіх Русинів починає наша сила.

Щож можуть Поляки поставити супроти нашого народного ідеалу, против наших сполучених сил? Се правда, що нам не усьміхають ся ні достоїнства, ні нагороди, ні навіть справедлива ненарушимість власної заслуги. Нас можуть заманювати, усьипляти або й дезорганізувати обіцянками, почестями, авансами і т. д. Однакож живий нарід, борючий ся за своє житє, мусить мати і своїх неустрашних поборників.

Єсть же хвилі, коли для добра народа вітчизни треба жертвувати своїм житєм*), — ми повинні мати на стілько патріотизму, — для добра народу жертвувати нашими вигодами. Наші мужі мусять бути готові прийняти на себе хрест народних страдань, зречи ся надії на парохію а попереставати може і до віку на капелянїї, по жертвувати надію на директуру, а посивити на професурі, розпрацати ся з високими авансами а остати ся чи судією чи адюнктом. Така резигнація, таке самоотверженє очевидно не кождому пригоже і миле, але серед цілого народа мусять найти ся мужі готові до саможертви, коли справа народна має поступати наперед. Головною нашою хобою є, що може за мало виховуємо таких людей твердого характеру, готових до саможертви, що за мало уміємо цінити таких людей і хоч їх підмагати, если не хочемо, чи не можемо в їх сліди вступати. Тут головна задача нашого народного вихованя, доси так дуже занедбаного.

Не можна нам усомнівати ся і віддавши ся розпуці складати руки, а треба нам сьміло брати ся до діла. За першими сьмілими борцями підуть хоч може не скоро і другі, може менше сьмілі, але за то численніші».

*) В палких промовах деякі молоді люди дуже часто жертвують і кров за нарід, бо се легко говорить ся на словах, але не такі готові до саможертви в практиці, коли н. пр. не радо йдуть на філософичний виділ, щоби описати не виставляти ся на секатури інспектора або директорів, а тим доводять до того, що небавом краківський виділ філос. засипле наші гімназії учителями навіть з кваліфікаціями з рускою викладною мовою. На се як-раз бачно око повинна звернути укр.-руска молодіж академічна. — Ред. Русл.

3 канадійської України

(Дальше).

Паїш днес стоїть вже навіть дуже добре. Сего року стрітило его однак нещастя. Найстарший син погіб в Бритійській Коломбії, куди пішов був на заробок, полишивши жінку і дитину.

Коло Паїша поселив ся еще Русин Прокочак на тімже рейнці в 36. секції, Чічак (перейшов на православіє) на секції рівнож 36. і Поляк Чоловський на секції 27. (купив єї в Сипра).

Коли прибув в слідуєчій році Пилипівський з иншими емігрантами, вже не найшов землі в близькості Паїша, єї забрали Німці, прибувші з Росії. Він мусів іти дальше на товншіні 56. Тут зачали Русини гуєто осідати, секція коло секції і займили цілий сей товншіні на рейнцах 20—19—18—17 і 16, посунались ще більше на північ на товншіні 57, засіли і его рівнож на рейнцах 20—16. — а коли вже тут місця не стало, повернули на полудне на товншіні 55, 54, 53, 52, 51, і сего року на 50, осідаючи на схід від ріки Біверкріку на рейнцах 19—18—17—16—15—.

Подана мапка*) представляє оселі фермерів, зазначені на повисше вчислених рейнцах і товншінах чорними kropками скрізь на парістих (правительственних) секціях, на кожній по чотири. Секції непарісти — Сивярські, і секція 8 і 26 компанії Гудзонської полишені без фермерів: їх тепер фермери закуповують. Цілий той обшар — се майже виключно руский — бо лиш декуди між ними найдуть ся Німці або Інгліши, та мале число Поляків. Много між Русинами є Буковинців — православних. — На захід від Біверкріку і озера Біверлейкського мочари та ліси не стягають до себе фермерів — на схід за рейнцою 15. починають тепер осідати нові емігранти — але далеко мабуть не посунуть ся, бо там землю забрали вже Французи. На полудни вже майже вся земля занята. — На рейнцах 18, 19, 20 в товншінах 48 і 49 найшлає ще колонія з 40 родин руских і коло 20 польских — (Ранглек). Тепер надходячі емігранти посувають ся на північ поза рівер Саскечеван, де заселяють сторону так звану Вікторію в товншінах 58 і 59.

Думаю, що легко вам буде тепер віднайти кожду місцевість, про котру в дальшій моїм оповіданю приїде ся мені говорити, легко і кождо-го фермера найти, про котрого буде згадка.

Русини, що займали товншіні 57—56 і 55, становлять колонію Біверкрік або Едну, на полудне від товншіні 54 тягнесь колонія Біверлейк.

*) Гл. 32. ч. «Руслана».

Думаю, що буде тут з 10—12000 душ руских (разом з Буковинцями).

От. Антоній осів в Біверкріку у фермера Данчука на товншіні 55, рейнч 18, секція 34. і приступив сейчас до будови церкви на секції 35 (в місци, де положено хрестик).

Перед 4 роками побудовали вже були Русини церков на товншіні 56, в рейнці 19, на секції 27. Та сю церков замкнув суд. Про сю церкву згадаю низше. Третю церкву будують Русини над рівером в товншіні 56, рейнці, 20 на секції 33.

Російська шизма, що мала надію всю Русь Альбертанську змосковити і справославити, побудовала одну церкву на товншіні 56, рейнці 18, в секції 28, а другу на товншіні 57, рейнці 20, секції 1. — Поляки мають в тійже стороні на товнш. 57, рейнці 19, секції 5 малу каплицю, котру поставив Русин Гуцуляк, на місци, де кінь убив єму сина.

На Біверлейку будує ксьондз Ольшевський каплицю на товншіні 54, рейнці 17, секції 15. На тійже самій секції ми ставимо свою церкву. Другу побудувати думаємо на товнш. 53, рейнці 16, в секції 10, де і монастир наш стане найправдоподібнійше. Русини мають ще місце під церкву на товнш. 53, рейнці 16, в секції 36, і на товнш. 52, рейнці 16, в секції 20. Православні кінчать свою церкву в Біверлейку на товнш. 54, рейнці 17, секції 1. — Блаженний се рейнці — буде мати нашу церков, польську каплицю і православу церкву.

(Конець буде.)

НОВИНКІ.

— Календар. В середу: руско-кат. Мелетія, Марини; рим.-кат. Попел. Св. Анастасія. — В четвер- руско-кат. Мартиніяна; рим.-кат. Александра.

— Загальні збори Українсько-русского драматичного товариства ім. Івана Котляревського у Львові відбули ся дня 22. лютого 1903. р. — На вступі мусимо замітити, що члени товариства відносять ся до него дуже байдужно, хоч товариство на се зовсім не заслуговує. На 411 членів явилось на збори, сьмішно прямо сказати, ледве приписане число т. є 34. Таку байдужність годі оправдати. Збори отворив довшою промовою голова товариства проф. Іл. Огоновський. В промові вказав на причини меншої діяльності виділу ніж попередного року, а ними були сецесія академічної молодіжи з львівського університета і хліборобські страйки та незвичайна байдужність так членів як і суспільности зглядом будь що будь так хосенного товариства, і подякував товариствам «Руска Бесіда», «Боля», «Просвіта» і «Дністер» за відступованє своїх комнат на засідання виділу.

Зі справозданя секретаря п. Іл. Боцюркова довідуємо ся, що виділу за цілий минулий рік відбув 10 засідань, на котрих радив над видавництвом «Драматичної Бібліотеки», уряджуванем відчитів, реорганізацією секцій, amator-

скими представленнями, пляном театру і ин. На перший випуск Драмат. Бібліотеки видаво комедию Гр. Цеглинського «Ворожбит» в 2000 прим. Ціну одного прим. поставлено 1 К, а членам, що не залагають з вкладками, порішено вислати безплатно, а тим читальням і аматорским кружкам, що вступають в члени товариства, дати право вистави усіх видаваних товариством шук. Від тов. «Руска Бесіда» у Львові дістав Виділ «Наталку Полтавку» wraz з партитурою, котрої виданя докінчив виділ товариства. Виділ товариства звертав ся до визначнійших людей з просьбою о відчиті на дохід товариства, але майже безуспішно, бо із запрошених лиш проф. універс. др. К. Студинський дав три відчиті про початки драматургії на Руси, проф. др. Шурак один відчит про три національні гимни і п. Лев Лопатинський віддекламував Івана Вишеньского. Із за сецесії молодіжи не повела ся організація секцій особливо драматичної і тому товариство успіло дати лиш одно представленє «Наталки Полтавки», яке випало під кожним зглядом дуже світло, завдяки трудам режисера проф. д-ра Коцюби і артистів-аматорів. Робота плянів театру не поступила наперед. Всякі заходи коло збільшеня числа членів були безуспішні.

Справозданє касиера п. Ю. Ганкевича: Приходи виносили: 989.49 К а іменно: з членських вкладок 102.47 К, за цеголки 83.10 К, з пушок 105.71 К, з секції драматичної 195 К, а з секції літературної 19.90 К. Розходи виносили 691.18 К, а іменно видано на друки і порто 36.30 К, на адміністрацію 31.48 К, на драмат. секцію 17 К, на літерат. секцію 605.40 К. Чистий дохід за 1902. рік: 299.31 К. Маєток товариства: готівка уміщена на книжочках 2.962.34 К, 1800 прим. «Ворожбита» по 70 сот. — 1250 К, 180 прим. партитури до «Наталки Полтавки» по 3 К — 540 К, 400 прим. «Наталки Полтавки» по 40 сот. 160 К; — разом 4.912.34 К. Всіх членів є в товаристві 411 (в 1902. р. вступило нових 18 членів, а виступило 7).

Зі справозданя касиера замітне дуже мале число членів дійсних, с. є таких, що платять вкладку 3 К річно, а відтак брак членів добродіїв і членів основателів, після §. 11. статута, який звучить: Хто зложить одноразово для товариства 100 К, стає досмертним членом добродіїв. §. 12. Хто зложить одноразово 500 К, стає досмертним членом-основателем товариства, а імя его вписує ся в особну книгу. Членам добродіїв і членам основателям прислугують всі права членів дійсних крім плачення вкладок.

До нового виділу вибрано через аклімацію головою проф. Іл. Огоновського, заступником голови д-ра Коцюбу, виділовими пп.: д-ра К. Студинського, М. Волошина, О. Гнатюкову, Ю. Ганкевича, Л. Лопатинського, о. Мохнацкого, О. Жураківську, Чапельского, О. Шухевича, Д. Шухевичівну, а заступниками виділових пп.: Бодяра, Гулевича, Пачовского і Чорного. До контрольної комісії пп.: Малая, Сполітакевича і Максимовича. — Знесенє замітне було внесенє п. Павла Чайківського в справі переведеня товариством централізації всіх аматорских кружків по провінції, бо така централізація причинила би ся до збільшеня числа членів, була би дуже корисною для самих кружків з огляду на вплину і взаїмне спомоганє себе средствами технічними, а крім сего було би для кого видавати драматичну бібліотеку.

Крім сего належить піднести директиву до Виділу, щоби поробив відповідні кроки до пере-

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

БОСИЙ.

Босий родив ся на приходстві в Пилипківцях в повозі.

Була то властиво величезна лядара зо старинного роду найтичанок, що стояла в найтемнійшій куті возівні, спокійно дожидаючи тої хвилі, коли єї перероблять на новий лад.

І сиравді приходили кілька разів якіє ковалі та стельмахи, оглядали єї та обпуквали, але жаден з них не мав відваги брати ся до такої «машини». А літа йшли. Повіз старів ся з кождою дивною. Чи паробок потрібував зеліза, чи пастух ремінця, або дощинки, кождий як в дим ішов до повозу. Не було в цілому деканаті такого повівського «фірмана», котрий хоть одного куска з «машини» не мав би на своїй совісти.

Один тільки підпасач, Сташко боронив, як міг, старого повозу.

«Ну-ну!» — говорив бувало —

бери, але як єгомость побачать, то будеш видів!»

А тимчасом, сам, як ніхто не видів, хозав ся під буду тай спав. І тоді можна було канони котити, а Сташко не збудив ся. Та раз якось случайно попали на его слід і з тої хвилі пропало Сташкове леговище.

По нїм заняла місце чепірната курка. Ростаборила ся вона в цю дертім сідженю, знесла кільканайцять яєць і вже думала курята виводити, як раз якось, кудкудакнула собі за голосно і в той спосіб сама себе зрадила. По курці прийшла Фінка, мати Босого і привела в повозі на сьвіт дві дощці і чотирох синів, з котрих найстарший був Босий.

Кілька днів, ніхто не знав, де збула ся тота важна подія, аж раз якось Фінка забарила ся в кухню, пєсята почали скавуліти, почув се пастух і згорнув їх в полу своєї подертої опанчини. Що не напросила ся Фінка, що не наблагала, не могло.

«А ти старуле — гримав на неї пастух — то ти хотіла сховати ся

передомною, щоби я не знав; почкайже!»

Фінка скакала єму до очей, лязала руки і лице, але він навіть не дивив ся на неї, лиш заніє єї дітий до кухні. Ту поява ністьох нових мешканців Пилипковець викликала загальне одушевленє. «Ах які красні, які малєнькі, які мудрі! Іх треба зараз потопити, поки не видять, бо потім буде гріх!»

І таки тої самої динни потопив кострубатий пастух Фінчиних дітий в громадській керниці і лиш одного пєсика лишив на господарстві. Тим одним був власне Босий.

Молодієть Босого минула між пекарнею а хлівами. В першій місяци навчив ся він їсти з миски та ловити свій хвіст, в другім гонив за качками, в третім чіпав ся непра, в четвертім гусакови обдер хвіст, а в пятім обпарила его дівка за те, що вкрав зо стільниці мясо. До року бракувало єму одного ока одного уха і половини хвоста. Крім того мав він обсмалєні вуса, обпарений бік і обпечену до кухні передну лабу.

Та всі тоті немилі пригоди не

зломали его морально, він не терив відваги, жвавости і охоти до життя.

Ціле село знало Босого, як найгіршого злодія, який коли-небудь жив на сїм сьвітї.

Баби гонили его від воріт кочергами, хлопці били ціпами, а хлопці кидали за ним камінєм.

Тому відвернув ся Босий від негостинного села і почав ходити на прогульки в поле і до ліса. Особливо ліс дуже єму подобав ся. Тільки ту пташків, тільки всьляких гнізд, такі смачні молодєнькі зайчики.

Так зробивсь Босий любителем природи і самоти.

Та сей новий спосіб життя не сподобав ся лісничому. Він прийшов на повітєво і заявив рішучо, що вбє Босого як собаку, бо робить єму пакости в лісі.

Але чим більше лісничий наставляв на Босого скіру, тим красіше беріг єї Босий. Скінчило ся на тім, що дістав сїллю в бік і на якийсь час перестав ходити до ліса.

Було то саме перед жньєвами. А на живна приїхав до дому панич. Він вчив ся в місті на доктора і

нятя Руского театру від тов-а «Руска Бесіда» в свій заряд. Коли дискусія вичерпала ся, проф. Л. Огоновський короткою промовою замкнув збори.

— **Збори і вечерок.** Вчора відбули ся в льокалі „Рускої Бесіди“ у Львові дорічні загальні збори членів львівської філії „Просвіти“ при участі около півтора сотки осіб, переважно позальвівських. Хід нарад був незвичайно живий та інтересний. Точний звіт зі зборів подамо пізніше.

Вечером по зборах відбули ся в тій самій сали вечеряніцї в честь Тараса Шевченка, які отворив др. Кость Левицький відповідною промовою. Дальше слідували продукції селянських хорів, мішаного з Водник і мужеского з Романова під управою о. Івана Зацерковного з Водник і випали дуже гарно. На згадку заслугоє також удачна деклямація селянської дівчини з Пустомит, п. Меланїї Винар. Вечерок покінчив ся горячою промовою п. Загайкевича, взиваючою присутних до праці і солідарности на полі народнім. По відсьпіваню народних гимнів гості пішли на комерс.

— **Красва рада шкільна** іменувала заступниками учителів в середніх школах: Бол. Габриєля для гімназії в Сяноку; Ник. Яновича і Плятона Дупинського для гімн. Франц Йосифа у Львові; Йос. Вонторка для гімн. в Бродах;

в народних школах: Льва Ганкевича учителем 6-кл. школи муж. в Калуші, Елисавету Олесницьку учителькою 6-кл. школи жін. в Мостисках; М. Бежанку учит. 5-кл. шк. в Дипові; Антона Савірина учителем 4-кл. шк. в Яворові; Алекс. Корчинського управителем 4-кл. шк. в Вишнівчнику; Ром. Кольмана управ. 2 кл. шк. в Сторожах вижних; Ів. Савича управ. 2-кл. шк. в Ромашівці; Войт. Малецького управ. 2-кл. шк. в Чортівці; Юлію Халупницьку учит. в Волі задержавській і Мих. Янковську учит. в Голівні.

— **Право однорічної служби** у війську надало міністерство внутрішніх справ укінченням слухачам торговельної академії у Львові.

— **V зїзд славянських дневникарів** відбуде ся с. р. в Пільвні в Чехах.

— **Сонет.**

О, нетямуці люди безідейні!
Ви европейских хочете пісень,
Щоби гуляти в злиднях ніч і день,
Щоби забути клопоти семейні?

О, нетямуці люди безідейні!
Вам би кресати ланцюгом огнені
І грати в кайдани пеклом ніч і день,
Щоб блисли пеклом болі Прометейні!

Вас би словами як різками ката
Гнати крізь вулиці страшні каторжні!
Вас би скувати у кайдани брата

І вляти муки у серця порожні.
І вляти память в болі безконечні.
І так пустити у гульні танечні...

Марко Мурава.

— **Каса щаднича а громада.** Процес між громадою Львів а Касою щадничою о 383.000 К на будову промислового музею, котрий випав в першій інстанції в користь каси, був недавно предметом апелляційної розправи. Апелляційний однак суд порішив ся справу инакше. Іменно засудив галиц. Касу ошадности на заплачене сеї квоти

громаді. Були се проценти, що нарости від капіталу, призначеного в р. 1888. галиц. Касою ошадности на будову міського промислового музею. Засуд орікає, що проценти, які нарости з фондацийного капіталу, становлять приріст сего капіталу, що проте повинно ся їх уживати на цілі фундації і видати громаді, котра взяла на себе дальше ведене будови фондованого музею. Первісний фондацийний капітал вносив 500.000 К, проценти до р. 1899 — 383.000 К і о сю як-раз послідну суму процесовано ся. Каса ошадности, невдоволена з засуду відкликує ся до найвисшого трибуналу.

— **Переписка Адміністрації.** Внов. Ів. Зубик у Льв. Заплачено до 13. с. м.

Наука, штука, література.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові.**

Середа, дня 25. лютого: перший раз „Бурляка“, штука в 5 діях Карпенка-Карого.

Четвер, дня 26. лютого: перший раз „Невольник“, образ на історичнім тлі в 5 діях зі співами М. Л. Кропивницького.

— **3 Руского народного театру.** Засадою новітньої школи в «четверта стіна». Значить се, щоби актор на сцені грав так, якби для него не існувала публіка, а отвір відслонений куртиною, був четвертою стіною, серед яких приходять ся автору грати. Здає ся, що режисерія нашого театру перестерігав дуже сеї засади, бо єї пізнати по грі дружини. Передовеім устало люстроване виступаючою дружиною знакомих на салі, та передаване собі спостережень і заміток звідтам підчас акції. Се треба піднести з признанем для режисерії, однак се властиво не належить до штуки, а до карности. Під артистичним зглядом ся «четверта стіна» нарабила не мало лиха. Актори ніколи і не глянуть на неї, так що публіка не може доглянути їх очий; они або спускають вії перед «четвертою стіною», або обертають ся до неї профільом, розмовляючи до себе, а навіть співуючи завжди «просто в ніс». Коли вже «четверта стіна», а не публіка, то нема що спускати очий перед нею, але дивитись так, як на решту три стіни! Однак публіка шукає ока, бо се образ душі, шукає в нім виразу, гри ока, бо оно оживлює прецінь ціле лице і стає найліпшим товмачем індивідуальности і настрою личности. А з профілю не багато можна вичитати того всего, раз, що в житю мало его коли бачимо і не тямимо, а по друге, що не можемо добре добачити виразу ока та складу уст. Отже з того виходить, що при всякій свободі поведєня на сцені, відвертає ся до публіки плечима і т. д., треба прецінь в важійших хвилях гри, де єї вплив відбиває ся на лиці, звернути ся так до тої четвертої стіни, щоби акторска праця не остала незамітною для публіки.

Натомість справді треба би узгляднити сю «четверту стіну» що-до дияльогу. І дияльог, звично, має вести ся так, мовби на самотині, мовби на салі не публіка сиділа, а «четверта стіна» заславляла єї від актора. Наші актори, чи то тому, що на провінції грають часто перед мішаною публікою, якій старають ся стати зрозумілими докладним виговорюванем, чи тому, що є між ними переважно співваки, а ті вже в співі звикли до пересадного виголосу, подвоюють ко

ждий співзвук, так що бесіда стає тверда, пишана, немов по груді. «Ньемма ддругої Укррраїни» — чути нераз в устах наших акторів та ще таким зичним голосом, якби се не говорив до сусіда в хаті, але десь у верхах з одної полонини на другу. Докладність у вимові можна лишень похвалити, але притім треба конче старати ся за природність, за відповідну барву і силу голосу, одним словом треба старати ся о виробленє конверзацийного тону. В «Хазяїні» брак сего тону давав ся вельми відчувати у всіх мушци взагалі і тому ми зважили ся на отсі скромні уваги.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** Нині вівторник; популярний концерт. Концертмайстри: Вяч. Гумль і Франц Шімулек.

— В концерті „Льв. Фільгармонії“ з 21. лютого виступила п-ні Марія Тужанська, п'яністка, учениця Лешетицького. Концертантка відограла Шопена скерцо (H-moll), Лешетицького баркарюлю і осьму рапсодню Ліста. Є се умна п'яністка, з естетичним смаком, що входить в суть і духа самоїж композиції. Судячи по однім виступі, здає ся нам, що концертантка любить ся більше в Лістовських творах. На сїм концерті, як і неділінім з 22. лютого виступив і тенор праскої опери, п. Ст. Оржельський, відсьпівавши з ефектом арию з «Проданої судженої» Сметани, арию з опери «Королева Сабя» Гольдмарка, арию курантову з Моношка опери «Страшний Двір», арию Макса з «Вольного Стрільця» Вебера і кілька пісень. П. Оржельський подобав ся публіці, що нагороджувала его рісними оплесками; не подобав ся лише деяким рецензентам польських дневників, що звичайно одушевляють ся імпортованими концертантами і то переважно концертантками. Орхестра держалась під управою обох своїх діригентів знаменито. З новоїстий почули ми лише легку увертюру Сунпого до (т. зв. «Spicloper») «Легкої кавалераї».

Н. В.

Телеграми.

Прага, 24. лютого. Вчера виплатила чєска Щадниця 1459 зголосившим ся особам 2 мільони корон. Рівночасно вложило 197 осіб 269.731 К до каси. Загалом виплачено вже 6 мільонів, а аложено в трєх послідних днях 700.000 корон; надто праскі банки зложили в касі 4 мільони корон.

Льондон, 24. лютого. З Нового Йорку поносять, що видалено звідтам двох італійських анархистів, які приготувлювали замах на Русвельта.

Рим, 24. лютого. Недужий міністер заграничних справ напевно уступить, а его місце має заняти Моріс, теперішній міністер маринарки.

Царгород, 24. лютого. Міністер заграничних справ Тевфік-баша повідомив австро-угорского і російского амбасадора, що султан згодив ся на переведєне випрацьованого обома державами проєкту реформ в Македовії.

від него чути було всїлякі милі і немилі пахощі. Босому подобав ся панич від першої хвилі. Він так гарно свистав, так сьмішно кликав на него, так забавно тягнув его за ухо, або клепає по голові. Веселий був пан. До вечера Босий влюбив ся в панича і так сильно привязав ся до него, що підчас вечері сидів перед хатою і вив. На дворі сьвітв місяць, на стайні клекотіли бузьки, а в річці рахкали жаби. Потім місяць зайшов, сьвітло в хаті погасло і Босий хотів іти спати, як відчинили ся двері і вийшов панич. Поглядів Босого, казав ему, щоби був тихо і пішли загумінками геть на край села, де жив двірський гумєнний, що мав одиначку доньку. Панич свиснув і переліз пліт, Босому казав лишити ся на полі.

Босий сидів і слухав. Нічний прохід ему дуже подобав ся. Він почав думати об тім, якби то гарно піти з паничом до ліса, коли з далека почув чийсь крок. Гавкнув раз, другий і уступив ся з дороги. То вертав гумєнний з недалекого двора. За хвилию щось зашелєпало кукурудаю, захрупало капустою і

перескочило пліт. Панич. Був задиханий, але вдоволеній. Хвалив Босого, що дав ему знати, як надходив гумєнний, бив сердечно по морді, а яд вернули до дому, то дав з шафи цілу, здорову гусячу ногу. Потім вони все оба ходили в село, в поле, до ліса. І тепер вже баби не били его кочергами, а лїсничий не стріляв до него. Босий ішов гордо піднявши голову і половину хвоста та вдоволено моргаючи одним своїм оком.

А коли жпива скінчились і панич відїздив до міста, Босий побіг за его возом.

— Верни ся — кричав візник досягаючи батою его спини, — а підеш ти! — гонив его панич, але Босий сказав собі, що без свого пана безусловно не хоче жити — і побіг.

В місті було цогано.

Одна комнатка, таї то невеличка, сходи і брудне подвірє — і жий же ту!

Виравді Босий прибував бігати по місті, але небавом переконав ся, яка небезпека грозить ему від тих панів, що кидают так вправно

стричком та тягають ся з поганою будою, і — сидів в хаті.

Якби не кітка у сусїди та не пєс з другого поверху, то можна було сказатись. З кіткою Босий вічно сварив ся а з псом стягали хідники зо сходов. Тільки розривки і забави. Деколи брав его пан з собою до міста. То було звичайно в вєчїр, коли візки на пєс не їздять і пдїли Босий виглядає прилічно, бо не пізнати его тілесних дефектів. Він ішов жваво і гордо та держав ся, як немож лучше, свого пана. Тільки коло яток і коло скленів з вудлиною не міг перемочи себе, щоби не статя хоть хвилию та по крайній мірі не затягнутиєсь любим запахом шинок і ковбас.

Він прецінь їв так мало. На сьвіданє грінку хлїба, на обід трєх якої юшки, гіршої від сїльських помий а на вечеру недоїдки. Такий харч не міг вдоволати его жолудка і він часом починав вити, дивлячись, як его пан заїдає мясо, але дістав палицею по хребті і переконав ся, що треба вдоволати ся тим, що вам зсилає доля.

Найгірше гнївало Босого то,

що за таке нужденне удержанє мушів показувати всїлякі штуки. Він, син села, дитина волі, як комедиянт скакав через ліску, або як малпа ходив на двох ногах. А вжеж гнів его прибрав за вид острого протесту, коли одного разу, в веселім товаристві, казав ему пан курити сигара. Босий гаркнув, вицірив зуби і насторошив шерсть.

За тоє постив цілу днину.

Тії пости дучали ся доволі часто і Босий ніяк не міг зрозуміти, як можна перележати цілу днину в ліжку і не піти на обід. Він підходив до ліжка, лизав панови руку і пригадував, що час би попоїсти. Та пан тільки гладив его по голові і говорив зітхаючи: «бідний, бідний чєсєско!»

Дивно буває на сьвітлі...

(Конець буде).

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Дальше).

По смерті Хозроя воцарила ся Візантія по всему побережю Чорного моря і прозвала его Лязік-ою. А щоби і Грузів собі покорити, збрала ся з Хазарами, залила військами Цверію і взяла Тифію (Тібі-лісі теплі жерела) і боролася з Перзами о него...

Так орел Візантії налітав на перзидского Льва, що стояв вбивши вишкірені пазури в оболілу Іверію... і залпила кровію і вигоріла пожарами грузійська земля під стопами великих розбійників.

В р. 632 настала инша доба на землі... Мугамед благовістив Арабам Коран — релігію фаталізма. Він обіцює вірним несказанні розкоші раю і підіймає їх на борбу з цілим світом... Дикуни Арабістана розлили ся огнем і мечем по землі, устелили руїнами і трупом Африку та Азію і під тими руїнами і під тим трупом погребли цивілізацію світа і залили его морем сліз і морем крови.

Однак се не змінило — поки що — ходу діл під Кавказом, вирвало тільки Сасамідів і огнехвальство, а місце їх заняли в Перзії арабські каліфи та Іслям.

Омар кидає ся на Хазар, бере і крїпить Дербент і проганяє Хазар з Дагестана.

В р. 642 обявляє він, покликуючи ся на

коран — XXV 45 L. 12 — Хазар і Русів ворогами Ісляма і підбиває на них Азію³⁾.

В виду такої грози повстає ще тіснійше дружество між Хазарами і Царградцем. «Ріномет» і «Копронім» женять ся у хазарських Коганів і еднають ся против небезпечних Арабів, а до того союзу приступають іногді ще й верховинці Кавказа.

Весь той час аж до р. 737 віддихала Іверія свободнійше — хоть і була підвласною царській Візантії. Того року Араби завоевали Дагестан, покорили Хозаю і устремили на Іверію жадне своє око.

В р. 781 сходить над Курою «півмісяць» криваво... заскочила війна підкавказкі землі — все паде ниць перед ворогами. Царі утікають — наступає напад по нападі — руїна за руїною... 851 димить ся згоріщем Тіфліс — весь край від моря до моря стогне під розбоями Семджуків багдадського каліфа.

Чорною паполомою укрилась тоді нещасна Іверія і рвала на собі з розпуки волося; бо власні єї сини терновим вінцем єї увінчали, бо

³⁾ Так пише в «Derbent-name» арабський літописець Abu-Ischak-el Istarchi. Однак здає ся мені, що як Мугамед неорозумів Єзекіїла; прочитавши его пророцтво о пришествію Гога, князя рос (рош в жидівській язїці значить «пшаний») і думав, що сим словом пророк називає якесь племя... так само помилив ся за ним і Омар взявши за Русів союзників хазарского когана. А з Хазарами в дружестві були тогди кавказкі жителі «Гокхів» т. є. верхів Оувели і Аллани, між котрими може і було яке племя Рокс-алланів, або Рос-аланів.

чи ся (888.) під шаблями та кінджалами ворогів між собою... Осіти вирікають ся (931) Христа і пристають до грабїжників і лупів Грузій... візантійський Василь, «болгаробойєм» званий (1021—1027) лютими військами розграблює піднявшу ся Абхазію і 200.000 люда осліплює, або убиває. Іверія бачить те і плаче; а єї жеде ще більше нещастє; ганьба і зневага... син єї Баграт IV (1027—1072) обезсилений християнською Візантією гне шню під ярмо Сельдшуків і цілує его криваву руку; а добрий Георгій (1072—1089) іде аж в той Іспаган лизати побіднику ноги.

Сором, темний сором облив заковану Грузію... і потрясла она своїми кайданами і розірвала. На єї престолі сїдає святий, побідовосний великий Давид III, цар «обновитель». Та не сидів же він, а ходив від краю до краю своєї нещасної землі, взиваючи люд свій до борби. Він здобув і визволив Тіфліс і Грузію з чотирехсотлітньої неволі, прогнав Сельдшуків і поклав у подолок вітчизні своїй ключі кавказких ворів на Даряли. І заплакала она радісними вдячними слезами, а ті слези зміли всю кров, що від віків ржавіла на горестній землі і під чародійним берлом свободи поповставали в тисячнях попелищ і розвалів у винограднім садочку сел, многолюдні міста а по містах тих, а по тих селах — над веселими ріками, над розкошними садами прекрасні святині Бога — а по горах високих, по зворах глибоких благодійні монастирі і тихі пустельні молитвенники християнських.

(Дальше буде.)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод.

— Цїна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Читайте!

Читайте!

Новіє виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просвіти» бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. в. «ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Вислає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСВІТИ» у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10).

Найновіший твір

Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ”

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедия збогачує знатно галерію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії уполсідженним недотепю, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір посьить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у наклачка С. Горуна у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Унтерменнауска фабрика виробів з глинн
ІВАНА КНЯЗЯ ЛІХТЕНШТАЙНА
Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

пакти кафелів і мозаїков, призначієно найбільшій якості, о рочи і продукції 30 миллионов штук. Дєлє: камінні рури і полівані цєгли, рури до Аренованє, фальцовані дахівні, позивані і неопозивані плити стїні, дахівні цинковані.
Мостровані цїники даром і оплатно.
Число робітників 700.

8(10—24)

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цїнні папері

вишлачує без потрученя

провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 1

„ДЖІСТЕР”

ДІМ
„ПРОСВІТИ”

одиноє руске товариство асекураційне, засноване в 1892. р.

обезпечая будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премії, а чистий зиск т. є. надвишкє з оплат розділяє межє членів яко зворот; в послїдних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

вишлачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6,064 відшкодовань в сумі 3,187,258 К.

ДНІСТРА

полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпеченях на житє в краївскім Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тільки через «Дністер».

ДНІСТРА

фонди виносять з кінцем 1902. р. 838,364 К і всі уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР

удїляє агєнції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперїшні агєнти.

ДНІСТРА

агєнти заробили вже 432 тисячів корон провізії.